

Moslim zijn vandaag

- Keuzekaartjes -

Gespreksmiddelen bij de DVD

MOSLIM ZIJN
VANDAAG

Inhoud

Stellingen.....	3
Kennisvragen.....	7
Geschiedenisvragen	11
Keuzewoorden: cultuur of religie?.....	15
Keuzewoorden: interpretatie of dogma?.....	17
Persoonlijke vragen.....	19
Themagedachten: islam in vlaanderen	19

Inleiding

Wat bevat dit document?

Dit document bevat enkele eenvoudige educatieve methodieken die een leerkracht of vormingswerker de mogelijkheid bieden om rond de DVD 'Moslim zijn vandaag' verder in gesprek te gaan met zijn klas of groep.

Daarenboven zijn de verschillende educatieve methodieken rond één en hetzelfde principe opgebouwd: het gebruik van kleine kaartjes om het gesprek rond bepaalde onderwerpen en thematieken op gang te brengen.

De kaartjes zijn onderverdeeld in verschillende gespreksvormen. Zo zijn er kaartjes om discussies rond stellingen uit te lokken, zijn er kaartjes die meer peilen naar de persoonlijke mening van de deelnemers en zijn er kaartjes die meer draaien rond pure theoretische kennis.

Hoe aan de slag gaan met de keuzekaartjes?

Methodisch

Het werken met de kaartjes biedt heel wat keuze:

- Je kan ze gebruiken voor gesprekken zowel voor als na het bekijken van de DVD.
- Je kan er voor kiezen om slechts één reeks kaartjes gebruiken, je kan enkele reeksen na elkaar afgaan of je kan alle reeksen door elkaar schudden en het toeval laten bepalen wat het volgende kaartje is dat tot discussie of gesprek zal leiden.
- Je kan uiteraard ook kiezen welke kaartjes je gebruikt en welke niet. De ene vraag vindt je misschien relevanter dan de andere, de ene stelling vind je misschien beter dan de andere. Ook zijn sommige onderwerpen of vragen moeilijker dan andere. Je kan je dus wat aanpassen aan het niveau van je groep.
- Bij elke reeks kaartjes geven we ook één of meerdere mogelijkheden aan van de wijze waarop je ze kan gebruiken. Maar het staat je natuurlijk vrij er heel andere gespreksmethodieken mee op te zetten.
- De meeste kaartjes kunnen vrij onder de gespreksdeelnemers verspreid worden en laten toe om de deelnemers zelf de vragen, stellingen of woorden voor te lezen en er verder mee aan de slag te gaan. Enkel de kaartjes van de kennisvragen en de geschiedenisvragen bevatten meteen ook een antwoord of een verwijzing naar het antwoord, zodat het misschien beter is dat de deelnemers ze niet te zien krijgen. Hoewel bij de kennisvragen het natuurlijk ook mogelijk is om ze te verdelen over twee of meerdere groepen en de groepen aan elkaar vragen te laten stellen zodat ze als in een kwis kunnen kijken welke groep de meeste punten scoort.

Praktisch

Aangezien de keuzekaartjes in een gratis downloadbaar document gebundeld werden, wilden we het niet moeilijker maken dan nodig. Wanneer je de volgende bladzijden afprint (misschien best wel op steviger papier), kan je zonder problemen de kaartjes op de lijntjes uitknippen en op stapeltjes leggen. Ze hebben immers allemaal dezelfde grootte.

Welke voorkennis is vereist?

Van de vormingswerker of leerkracht wordt toch redelijk wat voorkennis verwacht. Het begeleidende boekje bij de DVD kan helpen om bepaalde kennis terug op te frissen, maar sommige kaartjes vragen toch om een correcte begeleiding. Eén voorbeeld is de kennisvraag: "hoe heette de eerste vrouw van Mohamed": het is vanzelfsprekend dat enkel de naam weten niet voldoende is maar dat het goed is om ook aan de groep of klas te kunnen uitleggen hoe Mohammed eerst lange tijd een monogame relatie had en dat hij pas na Khadija's dood en omwille van zijn specifieke positie als profeet met meerdere vrouwen trouwde. Een ander voorbeeld zijn de kaartjes met keuzewoorden die vaak om heel wat nuance vragen. Het is dan goed dat de begeleider zowel elk cultureel als elk religieus aspect kan duiden of op elk vlak kan aangeven hoe interpretatie en geloofsregels met elkaar vervlochten zijn.

Van de deelnemers is geen specifieke voorkennis vereist over islam, wel een zekere mate van redeneervermogen. Deze kaartjes liggen dus qua moeilijkheidsgraad in de lijn van de DVD. We stellen dan ook voor van deze keuzekaartjes vooral in de hogere jaren van het middelbaar te gebruiken want niet alle discussiepunten zijn even eenvoudig. Maar met een beetje creativiteit kunnen bepaalde stellingen, vragen en bedenkingen misschien ook wel naar de lagere jaren 'vertaald' worden.

Stellingen

We haalden enkele stellingen uit de film (van elk personage één) die je de mogelijkheid bieden om er met je groep of klas over te discussiëren. Je kan dat heel eenvoudig doen door een stelling voor te lezen en te kijken welke opmerkingen of bedenkingen uit de groep naar boven komen. Je kan er ook een echt stellingenspel van maken:

- Verdeel de ruimte, waarin de groep zich bevindt, in twee. Eén kant is 'Eens met de stelling', de andere kant is 'oneens met de stelling'
- Lees een stelling voor.
- Laat iedereen één van beide kanten kiezen.
- Laat niemand in het midden zitten. Vraag hen van uiteindelijk ook echt kant te kiezen.
- Laat voldoende mensen in beide groepen aan het woord. Let een beetje op wie snel een kant koos en wie er langer over twijfelde. Laat ook van deze beide groepen voldoende mensen aan het woord.

Het zich fixeren op islam in onze maatschappij, past in een bepaalde politiek en een discours van islamofobie.

(Thierry)

Ik heb drie oorlogen meegemaakt. En toch is er altijd hoop in mijn leven dat het altijd zal beter gaan. Zo'n hoop kan je niet hebben zonder jouw contact met God

(Ilber)

Dat zal geloven dan wel zijn, gewoon de dingen aannemen zoals ze zijn.

(Bilgin)

Vrouwen die in videoclipps als consumptiegoederen worden voorgesteld: is dat emancipatie? Ik denk het niet.

(Hannatou)

Eénieder in onze samenleving moet de volledige vrijheid hebben om zich te manifesteren zoals hij/zij het wil. Uiteraard zonder de ander te belemmeren in zijn vrijheid.

(Abdelhay)

Hoe meer een vrouw onthullende kleding draagt, hoe meer problemen zij zal hebben in het huishouden, hoe meer een vrouw zich bedekt, hoe vlotter haar huishouden zal lopen.

(Recebiye)

Mijn culturele en religieuze bagage hoeft geen obstakel te zijn in mijn leven – in tegendeel.

(Malika)

Kennisvragen

De kaartjes met kennisvragen laten toe om een korte quiz te houden of heel eenvoudig het algemene kennisniveau van je groep te testen bij de aanvang van de gesprekken.

Van de kenniskaartjes zijn er iets meer omdat het nu eenmaal korte vragen zijn (we lieten ook een aantal kaartjes open waarop je je eigen vragen kan schrijven). Je kan ze dus eventueel ook tussen de verschillende andere kaartjes verwerken. Vb. Eén stellingvraag, één kennisvraag, één keuzewoord, één kennisvraag, één persoonlijke vraag, één kennisvraag.

Je kan in de groep of klas één voor één iemand een vraag laten beantwoorden of je kan de groep opsplitsen in kleinere groepen en er een wedstrijd van maken.

Vergeet niet dat heel wat van de vragen en antwoorden op zich misschien wel aanleiding kunnen geven tot een goed gesprek over een bepaald topic. Laat dus voldoende ruimte voor reacties vanuit de groep.

<p>Wanneer werd islam officieel erkend in Vlaanderen als godsdienst?</p> <p>(1974)</p>	<p>Hoeveel procent van de Belgische bevolking is moslim?</p> <p>(4% tot 6%)</p>
<p>Wat zijn de vijf pilaren van de islam?</p> <p>(De geloofsbelijdenis, het gebed, de vasten, de gift aan de armen, de bedevaart)</p>	<p>Hoe noemt de neef en schoonzoon van Mohammed?</p> <p>(Ali)</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste bronnen waarop de islam haar geloofsuitspraken en rechtspraak baseert?</p> <p>(Koran en Soenna)</p>	<p>In welk jaar vonden de allereerste verkiezingen plaats van de moslimexecutieve?</p> <p>(1998)</p>
<p>In welk jaar begint de islamitische kalender?</p> <p>(622, het jaar van de emigratie vanuit Mekka naar Medina)</p>	<p>In welk land woont het grootste aantal moslims?</p> <p>(Indonesië)</p>
<p>Hoe luidt de sjahada, de 'geloofsbelijdenis' van de islam?</p> <p>(Er is geen God behalve DE God en Mohamed is zijn profeet)</p>	<p>Hoe heette de eerste vrouw van de profeet?</p> <p>(Khadija)</p>

Waarom ligt de Ramadan altijd in een
verschillende maand?
(Omdat de islamitische tijdrekening volgens een
maankalender werkt)

Wat zijn het Turkse en Arabische woord voor
'moskee'?
(Camii en Masjid)

Wat betekent "Allah"
(Letterlijk is dit "De God")

Moslims aanbidden Mohammed. Juist of fout?
(Fout)

Wat betekent het woord islam?
(Overgave (aan God))

Wat is de titel voor een opvolger van Mohamed
(als leider van de moslimgemeenschap)
(Kalief)

Wat betekent 'Halal'?
(toegestaan volgens de religieuze regels)

In welk Europees land is de meerderheid van de
bevolking reeds meer dan 400 jaar moslim?
(Bosnië)

Wanneer verkregen vrouwen stemrecht in
België, Turkije en Zwitserland?
1919, 1930, 1970?
(Belgie: 1919 gemeentelijk en in 1948 ook
provinciaal en nationaal. / Turkije: 1930 /
Zwitserland: 1970)

Wie hoeft niet mee te doen aan de Ramadan?
(Mensen die hevig ziek zijn, zwangere vrouwen
en vrouwen in hun menstruatieperiode.)

<p>Welke zijn de twee belangrijkste streekingen binnen de Islam?</p> <p>(soennieten (80-90%) en sjiieten (10-20%))</p>	<p>Welk vlees mogen moslims niet eten?</p> <p>(varkensvlees)</p>
<p>Met welke woorden begroeten moslims elkaar over het algemeen?</p> <p>("assalam alaykum" - dat betekent: "vrede zij met jou")</p>	<p>Geloven moslims in Jezus?</p> <p>(Ja, maar ze beschouwen Jezus ofwel Isa niet als de zoon van God. Moslims zien Jezus als een profeet.)</p>
<p>In welk land wonen de meeste sjiieten?</p> <p>(In Iran behoort 90-95% van de bevolking tot de sjiitische streeking.)</p>	<p>Zijn de meeste moslims Arabieren?</p> <p>(Neen, de meerderheid van de moslims wonen niet in Arabische landen. Grote populaties vind je onder meer in Indonesië, Pakistan, India ...)</p>
<p>Welke zaken zijn niet toegestaan tijdens de vastenmaand Ramadan?</p> <p>(Vanaf het ochtendgloren tot zonsondergang is het niet toegestaan te eten, te drinken of seksuele betrekking te hebben.)</p>	<p>Zijn vrouwen toegelaten in de moskee?</p> <p>(Ja, Vrouwen worden toegelaten maar beschikken meestal over een aparte ruimte om het gebed te verrichten.)</p>
<p>Wat is zakaat of armenbelasting?</p> <p>(De zakaat is de verplichtte gift aan de armen en behoeftigen in de samenleving. De zakaat bedraagt 2,5% van de nettospaargelden voor contanten, juwelen (goud en zilver), voorraden enzovoorts, gedurende het afgelopen jaar.)</p>	<p>Is scheiden binnen de islam toegestaan?</p> <p>(Ja. Het huwelijk is in principe een contract en dat contract kan op basis van bepaalde regels ook verbroken worden)</p>

Wat is de verzamelnaam voor de mystieke belevingen van de islam?

(Sufisme)

Wie was de stichter van de orde van de bekende draaiende derwisjen?

(Jelal al Din Rumi)

Wie was volgens de islam de eerste profeet?

(Adam. Hij wordt beschouwd als de eerste mens.)

Worden moslims gecremeerd of begraven?

(Begraven)

Verrichten de meeste moslims het gebed in hun eigen moedertaal?

(Neen, het gebed volgt een bepaald stramien en gebeurt in het Arabisch.)

Hoe noemt men de persoon die oproept tot het gebed?

(Muezzin)

Hoe noemt men de islamitische bevolking van het middeleeuwse Spanje?

(Moren)

Hoe wordt God afgebeeld in de islam?

(Op geen enkele manier want het is niet toegestaan om afbeeldingen te maken van God)

Wat is de naam van de duivel in de Koran?

(Iblis)

Wie openbaarde de Koran aan Mohammed volgens de islamitische traditie?

(De engel Gabriël)

Geschiedenisvragen

De geschiedenisvragen zijn de enige vragen die waarschijnlijk om wat voorkennis vragen. Men kan ze echter ook gebruiken om de groep te laten voelen hoe weinig of hoeveel ze van het onderwerp echt weten.

Er zijn ook geen vaststaande antwoorden aangezien het meer open vragen zijn waar analyse en een uitgebreider antwoord voor nodig zijn. Voor deze vragen kan je dan ook meer beroep doen op de 'collectieve kennis' van de groep. Waarschijnlijk zal één persoon geen volledig antwoord kunnen geven, maar is het dus nodig om de verschillende elementen van het antwoord bij verschillende deelnemers te halen.

De verschillende vragen behandelen ook een onderwerp dat besproken wordt in het begeleidende boekje van de DVD. De pagina's die onder elke vraag vermeld staan verwijzen dan ook naar de pagina's waar men het antwoord op de vragen kan vinden.

Men kan dus bijvoorbeeld de pagina's uit de boekjes op voorhand kopiëren voor de deelnemers en de overeenstemmende delen telkens uitdelen nadat een bepaalde vraag in de groep werd besproken. Zo kunnen ze achterhalen in wat voor mate hun antwoorden correct waren.

Hoe komt het dat er zo'n grote groep Marokkaanse en Turkse moslims aanwezig zijn in België?

(p. 20)

Waarom is het heel moeilijk om exact in te schatten hoeveel moslims er in Vlaanderen zijn?

(p. 21)

Waarom kent de islam zo'n verscheiden groeperingen? Ken je enkele van de grootste stromingen?

(p. 24-26)

Is er een hiërarchische structuur in de islam?

(p. 27-29)

Hoe seculier is de islam in Vlaanderen?

(p. 39-41)

Wat betekende 9/11 op vlak van het maatschappelijke debat rond islam?

(p. 37-38)

Evolueerde het denken rond vrouwenrechten in de islam? Of is er op dat vlak geen verandering vast te stellen?

(p. 35-36)

Hoe groot is de autoriteit van een imam in België?

(p. 30-31)

Op welke wijze zijn de moslims in België georganiseerd?

(p. 26-27)

Welke waren en zijn de problemen om vlot tot een efficiënt werkende moslimexecutieve te komen?

(p. 31-32)

Keuzewoorden: cultuur of religie?

Deze kaartjes met 'keuzewoorden' en 'keuzezinnen' zijn bedoeld om een gesprek op gang te brengen rond de spanning tussen cultuur en religie.

- Neem een blad en verdeel het in twee of trek een verticale lijn in het midden van een bord. Schrijf bovenaan de ene helft 'cultuur' en bovenaan de andere 'religie'.
- Verdeel de kaartjes over verschillende deelnemers.
- Laat elke deelnemer zijn/haar kaartje op het blad leggen of op het bord bevestigen. Vindt de deelnemer dat het woord of de zin iets aanduidt dat louter een cultureel fenomeen is, dan legt die het helemaal in het vak van 'cultuur'. Vindt de deelnemer dat het woord of de zin iets aanduidt dat heel sterk verbonden is met islam als religie, dan plaatst die het kaartje in het vak 'religie'. Indien de deelnemer van mening is dat het een beetje tussen beide hangt dan kan hij het op de scheidingslijn leggen of bevestigen.
- Nadat alle kaartjes er liggen kan bij elk kaartje besproken worden waarom iemand het aan de ene of de andere kant legde. Laat de andere deelnemers natuurlijk ook toe om aan te geven of zij het misschien een andere plaats zouden geven.

Hoofddoek

Vrouwen die niet met de auto mogen rijden

Geen scheiding van kerk en staat

Het laten groeien van een baard

Studerende vrouwen

Hennarituelen

Trouwen binnen je groep

Offerfeest

Besnijdenis

Polygamie

Keuzewoorden: interpretatie of dogma?

Deze kaartjes met 'keuzewoorden' en 'keuzezinnen' zijn bedoeld om een gesprek op gang te brengen rond de spanning tussen interpretatie van religieuze regels en het streng vasthouden aan strikte geloofswaarheden.

- Neem een blad en verdeel het in twee of trek een verticale lijn in het midden van een bord. Schrijf bovenaan de ene helft 'interpretatie' en bovenaan de andere 'dogma'.
- Verdeel de kaartjes over verschillende deelnemers.
- Laat elke deelnemer zijn kaartje op het blad leggen of op het bord bevestigen. Vindt de deelnemer dat het woord of de zin iets aanduidt dat om heel wat interpretatie vraagt (indien hij moslim is) of waarvan hij denkt dat er binnenin de moslimgemeenschap heel veel discussie bestaat (indien hij geen moslim is), dan legt de deelnemer dit kaartje helemaal in het vak van 'interpretatie'. Vindt de deelnemer dat het woord of de zin iets aanduidt dat verbonden is met heel vanzelfsprekende en vaststaande geloofsstandpunten (indien hij moslim is) of waarvan hij denkt dat de moslimgemeenschap er een heel erg duidelijke geloofsovertuiging op na houdt (indien hij geen moslim is), dan plaatst de deelnemer het kaartje in het vak 'dogma'. Indien de deelnemer van mening is dat het een beetje tussen beide hangt, dan kan hij het op de scheidingslijn leggen of bevestigen.
- Nadat alle kaartjes er liggen kan bij elk kaartje besproken worden waarom iemand het aan de ene of de andere kant legde. Laat de andere deelnemers natuurlijk ook toe om aan te geven of zij het misschien een andere plaats zouden geven.

Het volgen van de sharia

Gehoorzamen aan de imam

Anders-gelovigen proberen bekeren

(Niet) opkomen voor vrouwenrechten

Het naleven van de vijf zuilen van de islam

Geloven dat er maar één God is

Geen afbeelding maken van de profeet

Geloven dat ook Jezus een profeet is

Jihad

Kunnen scheiden van je man of vrouw

Themagedachten: islam in Vlaanderen

Deze kaartjes zijn niet bedoeld om discussie op gang te brengen en evenmin om het kennisniveau van de deelnemers te testen. Het gaat heel eenvoudig om een aantal uitspraken van de verschillende profielen in de film die tot nadenken kunnen stemmen. Ze zijn bedoeld om in de groep te werpen en heel eenvoudig na te gaan hoe de deelnemers over verschillende thema's denken. Ze dienen dus vooral als aanzet voor een los gesprek.

De citaten komen niet uit de film maar wel uit de bijkomende uitleg die alle profielen geven bij de wijze waarop zij hun islam beleven. Die uitleg vind je terug in het begin van het DVD-boekje.

Islam is ook Europees, werelds

(Ilber)

“Moslim zijn betekent voor mij: proberen een goede persoon te zijn, met het hart op de juiste plaats.”

(Bilgin)

Mijn droom voor de moslimgemeenschap in Vlaanderen is eenvoudig: dat ze een volwaardig en gelijkwaardig deel vormt van de maatschappij. Dat moslims de rechten en plichten bezitten die voor elke burger gelden.

(Abdelhay)

Iemand die zijn geloof volgt, iemand die zich bewust is van zichzelf zal proberen om niet te liegen en de geboden op te volgen, omdat hij God vreest.

(Recebiye)

De Belgen die zich zo sterk focussen op culturele integratie sluiten vaak meer uit dan in, zonder het te beseffen.

(Malika)

“Als er voor mij een probleem zou zijn om moslim te zijn in België, dan ligt dit aan mezelf. Er scheelt dan iets aan mijn geloof, mijn manier van denken. Extreme houdingen botsen altijd met elkaar.”

(Hannatou)

Mijn droom voor islam in Vlaanderen is dat alle stereotypen en vooroordelen ooit op een dag van tafel geveegd worden. Dat men niet langer (uit onwetendheid of uit haat) moslim zijn linkt aan terrorisme of extremisme.

(Özlem)

Je kan geen rechte lijn trekken door de moslimgemeenschappen en zeggen: dit is islam.

(Abdelhay)

De Belgische steenkoolmijnen. Die waren blijkbaar voor ons voorbestemd.

(Ziya)

Niet-moslims associëren vandaag de dag vaak dingen die cultureel bepaald zijn met de islam.

(Samira)

Persoonlijke vragen

Ook deze kaartjes zijn niet bedoeld om discussie op gang te brengen of om het kennisniveau van de deelnemers te testen. Het gaat om heel persoonlijke vragen en laten de deelnemers toe om hun eigen mening te ventileren over bepaalde onderwerpen. Een aantal vragen zouden wel degelijk tot stevige discussies kunnen leiden maar het lijkt ons beter om bij het bespreken van deze kaartjes zich toch vooral op de persoonlijke mening van de deelnemers te richten en hen toe te laten geen 'kamp te moeten kiezen'.

Vind je dat er op dit moment in onze samenleving sprake is van een 'botsing der beschavingen?'

Vind je dat er religieuze instellingen en instituten nodig zijn of is religie een uiterst persoonlijke kwestie?

Hoezeer mag een overheid zich inmengen met het reilen en zeilen van religies?

Wanneer moslims in een kerk komen of christenen in een moskee, kunnen zij dan meedoen aan de rituelen die daar plaats vinden?

Zou jij je land verlaten en naar een ander land gaan waar de taal, cultuur en religie helemaal anders zijn, omdat je er meer geld kan verdienen en er een beter leven kan opbouwen?

Wat betekent voor jou het woord 'pluraliteit'?

Vind je bidden belangrijk?

Vind je dat moslims meer moeten opkomen voor hun rechten?

Wat is volgens jou de kernboodschap van islam?

Wat vind je mooi aan de islam?
En wat vind je een verkeerd element in (de hedendaagse beleving van) islam?

